

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2024

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

1 Αυγούστου 2024

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **1/10/2024**

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας εκπονούνται στο πλαίσιο του Κοινού Εναρμονισμένου Προγράμματος της Ε.Ε. για τις Έρευνες Επιχειρήσεων και Καταναλωτών (Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys) με τη στήριξη της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων της ΕΕ (Directorate General for Economic and Financial Affairs | DG ECFIN)

ΕΕ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Αμετάβλητος ο δείκτης οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιούνιο διατηρήθηκε ουσιαστικά αμετάβλητος τόσο στην ΕΕ, όσο και στην Ευρωζώνη. Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα της εξασθένησης των προσδοκιών σε Λιανικό εμπόριο και Υπηρεσίες, οι οποίες αντισταθμίστηκαν από τις αισιόδοξες προσδοκίες σε Κατασκευές και Καταναλωτές, με εκείνες στη Βιομηχανία να διατηρούνται αμετάβλητες. Πιο συγκεκριμένα, στη Βιομηχανία ο δείκτης παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος τον Ιούλιο (-0,1), με τις απαισιόδοξες εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση να αντισταθμίζονται από τις προσδοκίες για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, ενώ παράλληλα τα αποθέματα κυμαίνονται στα επίπεδα του προηγούμενου μήνα. Στις Υπηρεσίες οι προσδοκίες εξασθένησαν ήπια (-0,9), ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση και την τρέχουσα κατάσταση, καθώς την ίδια στιγμή οι προβλέψεις της μελλοντικής ζήτησης παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες. Το Λιανικό εμπόριο εξασθένησε αισθητά (-1,1) για τέταρτο συνεχόμενο μήνα στη σειρά, ως επακόλουθο των απαισιόδοξων εκτιμήσεων της τρέχουσας κατάστασης και της εξασθένησης των προσδοκιών για την μελλοντική κατάσταση, με τα αποθέματα να διατηρούνται αμετάβλητα. Στις Κατασκευές, ο αντίστοιχος δείκτης βελτιώθηκε ήπια (+0,4), ως αποτέλεσμα της σημαντικής ενίσχυσης των προβλέψεων για την απασχόληση οι οποίες αντισταθμίστηκαν εν μέρει από τις έντονα απαισιόδοξες προσδοκίες του επιπέδου παραγγελιών. Τέλος όσον αφορά την καταναλωτική εμπιστοσύνη, αυτή ενισχύθηκε ελαφρά (+0,7) αντανακλώντας θετικές εκτιμήσεις όλων των παραγόντων που συνθέτουν τον σχετικό δείκτη. Σε ότι αφορά τις τάσεις στις έξι μεγαλύτερες οικονομίες, ο δείκτης ενισχύθηκε αισθητά στην Ισπανία (+1,7) και ηπιότερα στην Ιταλία (+0,4), ενώ υποχώρησε έντονα στην Γαλλία (-2,2) και την Πολωνία (-1,8). Αμετάβλητος παρέμεινε ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Γερμανία (+0,2) και στην Ολλανδία (-0,2). Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης προσδοκιών στην ΕΕ διαμορφώθηκε στις -9,8 μονάδες και στις -10,5 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την παραγωγή τους επόμενους τρεις μήνες ενισχύθηκαν ήπια στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη, τα αποθέματα κλιμακώνονται οριακά, με τις προβλέψεις παραγγελιών και ζήτησης να εξασθενούν και στις δύο περιοχές.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +5,4 μονάδες στην ΕΕ και στις +4,8 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους εξασθένησαν ελαφρά τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση εξασθένησαν σε ΕΕ και ενισχύθηκαν σε Ευρωζώνη, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της να υποχωρούν σε αμφότερες τις ζώνες.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι δείκτες διαμορφώθηκαν στις -7,6 μονάδες στην ΕΕ και στις -9,2 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα εξασθενούν σε αμφότερες τις ζώνες, όπως και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ενώ τα αποθέματα κλιμακώνονται ήπια και στις δύο περιοχές.
- Στις **Κατασκευές**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις -8,0 μονάδες στην ΕΕ και στις -6,3 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται ελαφρά, ενώ αντίθετα οι αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο εργασιών εντείνονται.

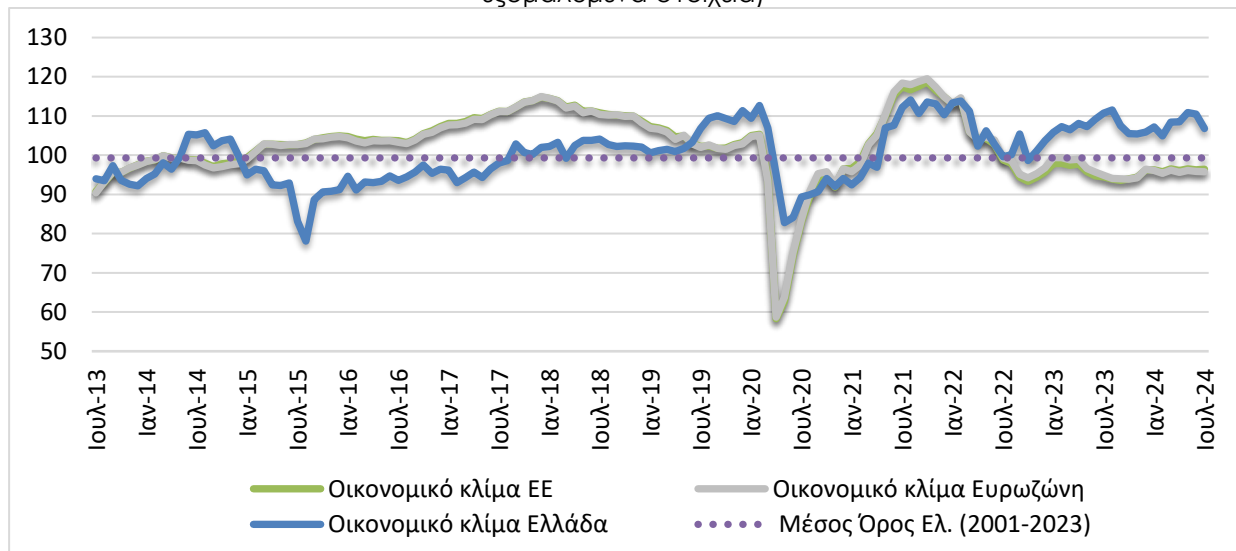
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
ΕΕ-27	59,7 (Απρ. 2020)	117,1 (Μάρ. 2000)	99,3	110,6	111,0	103,8	87,4	110,0	101,0	95,2		
Ευρωζώνη	60,9 (Απρ. 2020)	117,9 (ΙΟκτ. 2021)	99,3	110,5	110,8	103,6	88,0	110,7	101,8	96,2		
Ελλάδα	79,0 (Αυγ. 2015)	119,9 (Ιουλ. 2000)	99,2	98,2	102,9	105,6	95,5	106,1	105,4	107,6		
Περιοχή	2023											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	97,8	97,9	97,4	97,6	95,9	94,7	94,4	93,9	93,6	94,0	94,3	96,3
Ευρωζώνη	99,4	99,4	98,8	99,0	96,7	95,7	94,8	94,0	94,0	93,9	94,2	96,4
Ελλάδα	105,8	107,4	106,5	108,1	107,3	109,2	110,5	111,4	107,5	105,5	105,5	105,9
Περιοχή	2024											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	96,3	95,9	96,6	96,3	96,6	96,3	96,4					
Ευρωζώνη	96,1	95,5	96,3	95,6	96,1	95,9	95,8					
Ελλάδα	107,2	104,9	108,4	108,5	110,9	110,5	106,8					

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 και Ελλάδα (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώθηκε στις -12,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -13,0 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους τελευταίους 12 μήνες βελτιώθηκαν ήπια σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ αντίστοιχα κινήθηκαν οι προβλέψεις για την εξέλιξη της στους επόμενους 12 μήνες. Ανοδικά κινήθηκαν οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας στην Ευρωζώνη αλλά και στην ΕΕ, με τις προβλέψεις για αγορές τους επόμενους μήνες να ενισχύονται οριακά σε αμφότερες τις ζώνες.

ΕΛΛΑΔΑ: Επιδείνωση του δείκτη οικονομικού κλίματος, υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Το οικονομικό κλίμα επιδεινώνεται τον Ιούλιο, με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 106,8 μονάδες από 110,5 μονάδες τον Ιούνιο, στη χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων πέντε μηνών. Η υποχώρηση προέρχεται από τρεις επιχειρηματικούς τομείς, τη Βιομηχανία, τις Κατασκευές και τις Υπηρεσίες, ενώ και ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης εξασθενεί. **Αν και γενικά η θερινή περίοδος προκαλεί θετικές επιδράσεις σε διάφορους κλάδους, φαίνεται πως οι προσδοκίες «διορθώνουν» την ανοδική πορεία των τελευταίων μηνών, καθώς είχαν ίσως προεξοφληθεί περισσότερο αισιόδοξες εξελίξεις.** Ο προβληματισμός φαίνεται πως έχει βάση στο εξωτερικό περιβάλλον όσο και στην εγχώρια κατάσταση. Διεθνώς, οι αυξημένες αβεβαιότητες και οι εντεινόμενες γεωπολιτικές εντάσεις φαίνεται να πιέζουν, τουλάχιστον, το εξωστρεφές μέρος των επιχειρήσεων. **Το ζήτημα της ακρίβειας εξακολουθεί να ανησυχεί τα νοικοκυριά αφού το 56%** από αυτά, **αναμένει και νέα άνοδο τιμών** με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 61% δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» και ένα μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα αντλεί από τις αποταμιεύσεις του. Σε κάθε περίπτωση, η διόρθωση του Ιουλίου είναι σημαντική, αλλά απομένει να φανεί εάν θα μετατραπεί σε τάση κατά τους επόμενους μήνες.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση ενισχύθηκε αισθητά, οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα διατηρήθηκαν αμετάβλητες, ενώ οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες εξασθένησαν.
- στις **Κατασκευές**, οι αρνητικές προβλέψεις για πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν οριακά, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση εξασθένησαν.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται ελαφρά, με το ύψος των αποθεμάτων να αποκλιμακώνεται και τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων να εξασθενούν οριακά.
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων περιορίζονται, ενώ παράλληλα εξασθενούν οριακά οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να εξασθενούν επίσης.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι αρνητικές προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας αμβλύθηκαν, ενώ εξασθένησαν οι αντίστοιχες για τη δική τους οικονομική κατάσταση. Παράλληλα, υποχώρησαν αισθητά οι προβλέψεις για μείζονες αγορές ενώ διατηρήθηκε η πρόθεση για αποταμίευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Έντονη εξασθένιση προσδοκιών λόγω υποχώρησης των προβλέψεων των παραγγελιών, της ζήτησης και της παραγωγής τους προσεχείς μήνες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία εξασθένησε έντονα τον Ιούλιο, στις 101,4, από 108,3 μονάδες τον Ιούνιο. **Από τις μεταβλητές του δείκτη, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση εντάθηκε, ενώ το θετικό ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες εξασθένησε ελαφρά, και το ύψος των αποθεμάτων διατηρήθηκε αμετάβλητο** Αναλυτικά:

α) Το αρνητικό **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ενισχύθηκε αισθητά στις -12 (από -1) μονάδες τον Ιούλιο με το 23% των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 11% (από 22%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο υποχώρησε (+17 μονάδες από +26 μονάδες), με το 26% (από 37%) των επιχειρήσεων προβλέπει αύξηση της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και το 9% (από 11%) μείωσή της.

γ) Στα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται στις +11 μονάδες, με το 17% (από 21%) των επιχειρήσεων να αναφέρει διογκωμένα αποθέματα.

δ) Στους δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας καταγράφηκαν μικτές τάσεις: οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν σημαντικά στις +17 (από +1) μονάδες, ενώ αντίθετα οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** εντάθηκαν αισθητά (-18 από -4 μονάδες).

Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος							
	Min	Max	2001-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
Βιομηχανία (2000-2010=100)	66,2 (Φεβ. 2009)	117,6 (Μάιος 2000)	97,3	102,8	103,6	93,9	106,3	105,5	104,0			
2023												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
107,4	111,5	109,2	108,9	105,1	108,6	104,6	106,4	100,5	96,5	95,3	94,1	
2024												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
101,0	101,6	111,9	108,7	109,2	108,3	101,4						

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

ε) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** εξασθένησε ελαφρά στις +2 από τις +5 μονάδες τον Ιούνιο, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης να υποχωρεί στο 14% (από 16%), και το 12% (από 11%) να αναμένει μείωσή της.

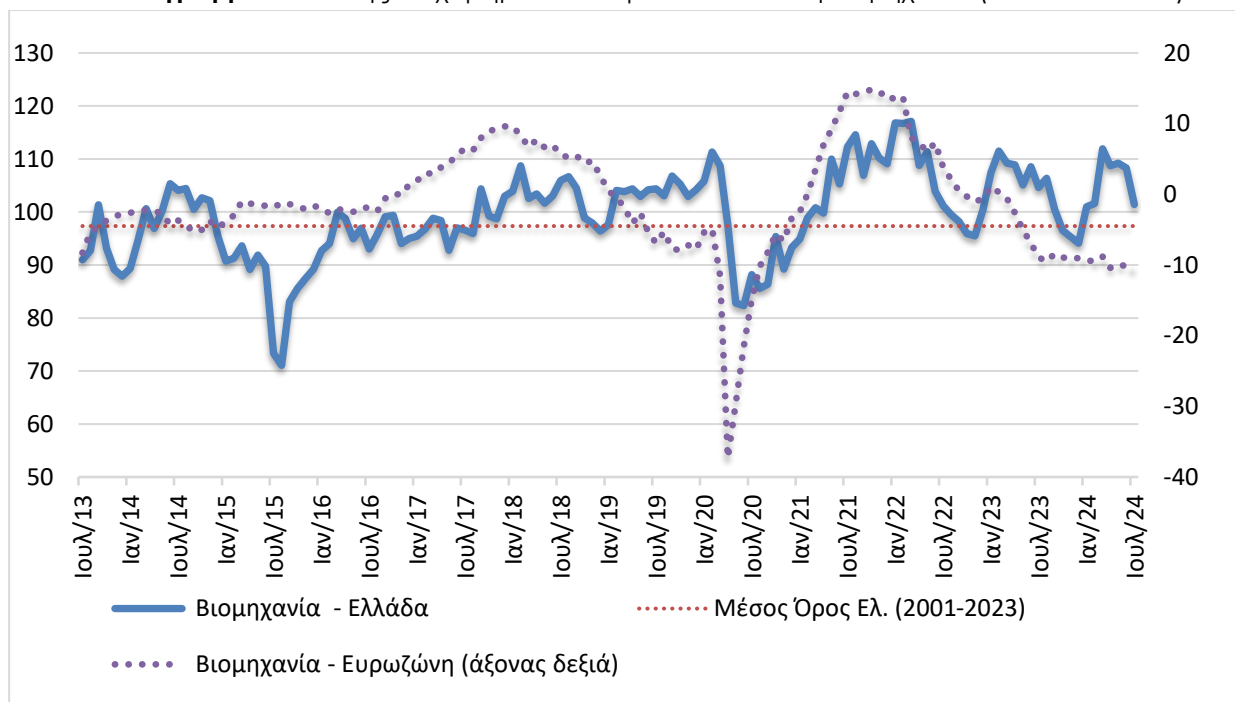
στ) Το ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** εξασθένησε ήπια στις +7 μονάδες, με το 14% από 16% τον προηγούμενο μήνα, να αναμένει αύξησή τους.

ζ) Ως προς τους **λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα**, το 13% των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η επιχειρηματική λειτουργία του είναι απρόσκοπτη, ενώ από τις

υπόλοιπες, το 25% δηλώνει ως σημαντικότερο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 23% την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού και το 8% άλλους συγκυριακούς λόγους.

η) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις των ερωτηθέντων ενισχύθηκαν έναντι του προηγούμενου τριμήνου ως προς την εγχώρια αγορά (+8 απο +3 μον. ο δείκτης), ενισχύθηκαν έντονα ως προς τις λοιπές αγορές (+10 μον. ο δείκτης από -2 μον.), ενώ ενισχύθηκαν οριακά ως προς την αγορά της ΕΕ (+2 από -2 μον. το ισοζύγιο).

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από τη DG Ecfín

Αξίζει να σημειωθεί ότι η αβεβαιότητα για το οικονομικό περιβάλλον διατηρείται, καθώς στην ερώτηση που αφορά **στην ευκολία πρόβλεψης της μελλοντικής ανάπτυξης της επιχείρησης**, τον Ιούλιο το 49% των επιχειρήσεων θεώρησαν ότι αυτή μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, όπως και τον Ιούνιο.

Σε επίπεδο βασικών τομέων, ο δείκτης προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** υποχώρησε αισθητά στις 100,6 μονάδες (από 107,3 μον.). Σημειώθηκε οριακή εξασθένηση στις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες, ενώ παράλληλα οι ήπια θετικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες υποχώρησαν και στράφηκαν αρνητικές και τα αποθέματα διατηρήθηκαν αμετάβλητα. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** ο δείκτης εξασθένησε ήπια στις 106,7 μονάδες, από 114,5 τον προηγούμενο μήνα. Η υποχώρηση του δείκτη οφείλεται στις έντονα πτωτικές εκτιμήσεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες, με τις παραγγελίες και τη ζήτηση να εξασθενούν ελαφρά και τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται ήπια. Αισθητή υποχώρηση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 101,5 (από 108,5) μονάδες, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση να ενισχύονται έντονα, την παραγωγή τους προσεχείς μήνες να εξασθενεί ήπια και τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Ήπια εξασθένιση προσδοκιών στις Κατασκευές, λόγω των Δημόσιων έργων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές διαμορφώθηκε τον Ιούλιο, στις 152,4 μονάδες (από 164,2 μον. τον Ιούνιο), σε επίπεδο έντονα υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (132,0 μονάδες). Η μεταβολή αυτή ήταν αποτέλεσμα της έντονης εξασθένισης των προσδοκιών **στα Δημόσια έργα, με τις Ιδιωτικές κατασκευές να ενισχύονται ελαφρά. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν οριακά, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση εξασθένησαν.** Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων διαμορφώθηκε στις -12 από -10 μονάδες τον προηγούμενο μήνα, με μόλις το 17% των επιχειρήσεων να διατυπώνει αισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε στις +27 (από +42) μονάδες, με το 37% (από 44%) των ερωτηθέντων να προβλέπει αύξηση των θέσεων εργασίας και ένα 10% να εκτιμά μείωσή τους. Στα υπόλοιπα στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών ενισχύονται σημαντικά έναντι του προηγούμενου μήνα στις +31 (από +20) μονάδες, ενώ παράλληλα στο πεδίο των τιμών, οι πληθωριστικές προσδοκίες διατηρούνται σχεδόν αμετάβλητες (+31 από +32 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 8% των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Οι περισσότερες επιχειρήσεις (41%) επισημαίνουν την έλλειψη εργατικού δυναμικού ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους, ένα 18% την ανεπαρκή χρηματοδότηση, αλλά και ένα 9% τη χαμηλή ζήτηση.

Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
		Min	Max	2001-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Κατασκευές (2000-2010=100)		14,3 (Απρ. 2020)	155,7 (Μάρ. 2000)	85,0	58,1	58,1	62,7	127,5	114,5	142,3	
2023											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
104,8	158,2	172,7	148,5	156,6	132,2	132,0	127,8	115,2	151,5	148,2	160,0
2024											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
172,7	156,7	152,9	137,6	148,1	164,2	152,4					

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

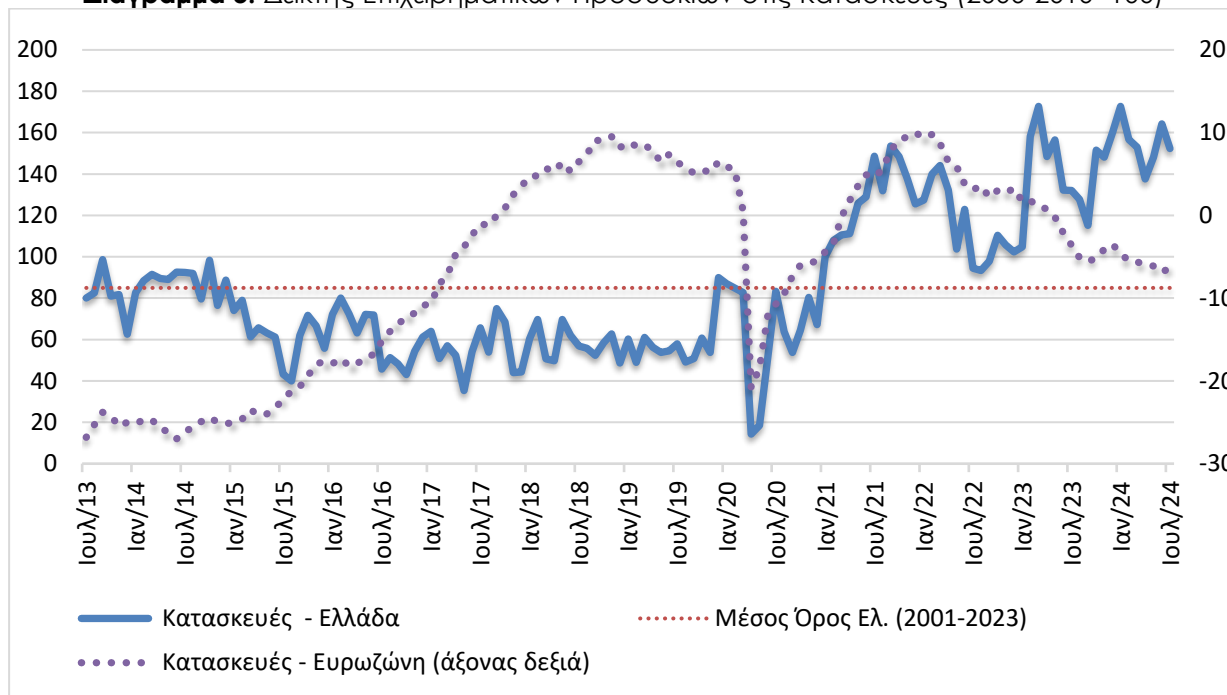
Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, φαίνεται αυτή να ενισχύεται ήπια παραμένοντας ωστόσο χαμηλά, καθώς μόνο το 40,7% των επιχειρήσεων θεωρούν ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, έναντι 28,7% τον Ιούνιο.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Αισθητή ενίσχυση παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** και διαμορφώθηκε στις 167,8 μονάδες (από 157,3), έντονα υψηλότερα του αντίστοιχου περυσινού (122,9 μον.). Οι ήπια αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών αμβλύνθηκαν και διαμορφώθηκαν στις +9 μονάδες, ενώ παράλληλα ενισχύθηκαν οριακά οι προσδοκίες για την απασχόληση οι οποίες διαμορφώθηκαν στις +46 (από +42) μονάδες. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων κινήθηκαν έντονα ανοδικά και διαμορφώθηκαν στις +50 (από +36 μον. ο δείκτης),

ενώ ως προς τις τιμές, οι πληθωριστικές τάσεις ενισχύθηκαν περαιτέρω (+57 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από +32 τον Ιούνιο). Τέλος, το 15% των επιχειρήσεων δεν αναφέρει προσκόμματα στη λειτουργία του. Αντίθετα το 57% των επιχειρήσεων αναφέρουν την έλλειψη εργατικού δυναμικού, το 7% τη χαμηλή ζήτηση και το 2% την ανεπάρκεια χρηματοδότησης, με το 5% να αναφέρει άλλους συγκυριακούς παράγοντες ως βασικά εμπόδια λειτουργίας τους.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Έντονη υποχώρηση έναντι του Ιουνίου παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**. Διαμορφώθηκε στις 127,7 (από 167,1 τον Ιούνιο) μονάδες, ήπια χαμηλότερα από το αντίστοιχο περυσινό επίπεδό του (136,8 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο αρνητικός δείκτης των -15 μονάδων τον Ιούνιο εντάθηκε περαιτέρω και διαμορφώθηκε στις -33 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό θετικό ισοζύγιο υποχώρησε έντονα στις +7 (από +42) μονάδες. Οι περισσότερες επιχειρήσεις του κλάδου (71%) αναμένουν τις ίδιες θέσεις απασχόλησης, ενώ μόλις το 11% προβλέπει μείωσή τους. Διατήρηση στις +10 μονάδες παρουσίασε ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών, ενώ παράλληλα το ισοζύγιο των τιμών διαμορφώθηκε σε ήπια θετικά επίπεδα (+5 από +32 μονάδες). Τέλος, το 9% των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 25% να αναφέρει την έλλειψη εργατικού δυναμικού, άλλο ένα 32% την έλλειψη χρηματοδότησης και ένα 15% άλλους συγκυριακούς παράγοντες ως το βασικότερο εμπόδιο λειτουργίας τους.

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Βελτίωση των προσδοκιών, αισιοδοξία σχεδόν σε όλους τους βασικούς κλάδους

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύεται τον Ιούλιο και διαμορφώνεται στις 107,3 μονάδες, από 104,7 μονάδες τον Ιούνιο. **Η βελτίωση αυτή αφορά σχεδόν όλους τους βασικούς κλάδους όπου οι προσδοκίες παραμένουν αισιόδοξες.** Αναλυτικά, οι θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται ελαφρά στις +32 (από +25) μονάδες, ενώ αντίθετα οι θετικές προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο εξασθενούν οριακά και διαμορφώνονται στις +22 (από +24) μονάδες, όπως και οι νέες παραγγελίες (+2 από +5 μονάδες), ενώ τα αποθέματα αποκλιμακώνονται, αλλά παραμένουν σε υψηλά για την εποχή επίπεδα – παρά την περίοδο θερινών εκπτώσεων - και διαμορφώνονται στις +11 μονάδες. Από την άλλη πλευρά, οι πολύ αισιόδοξες προβλέψεις για την απασχόληση διατηρούνται αν και εξασθενούν ελαφρά (+35 από +45 μονάδες), ενώ ως προς τις τιμές, το 29% αναμένει άνοδο, ενδεικτικό των πληθωριστικών πιέσεων. Ως προς το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον αυτός διαμορφώνεται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, καθώς το 62,5% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 58% τον Ιούνιο.

Στους περισσότερους κλάδους οι προσδοκίες παραμένουν θετικές. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** ενισχύθηκε σημαντικά τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις 103,7 (από 88,1) μονάδες, πολύ χαμηλότερα σε σχέση με το περυσινό επίπεδο (124,3 μον.). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις στράφηκαν θετικές και διαμορφώθηκαν στις +36 (από -23) μονάδες, ενώ παράλληλα οι αισιόδοξες προσδοκίες για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου ενισχύθηκαν σημαντικά και διαμορφώθηκαν στις +39 (από +18) μονάδες. Τα αποθέματα κλιμακώνονται αισθητά και διαμορφώνονται στις +6 (από -18) μονάδες, ενώ παράλληλα ενισχύονται σημαντικά οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+48 από +23 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Το έντονα θετικό ισοζύγιο των προβλέψεων για την απασχόληση εξασθενεί ελαφρά στις +37 μονάδες, ενώ οι πληθωριστικές τάσεις των τιμών ενισχύονται αισθητά (+24 από +14 μονάδες).

Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
		Min	Max	2001-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)		52,6 (Ιουλ. 2010)	128,7 (Μάιος 2007)	94,5	104,5	109,6	87,9	100,2	94,9	115,7	
2023											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
106,9	113,3	114,5	119,2	116,3	115,9	117,7	120,0	124,3	112,8	112,6	114,5
2024											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
110,1	114,8	98,0	93,1	107,9	104,7	107,3					

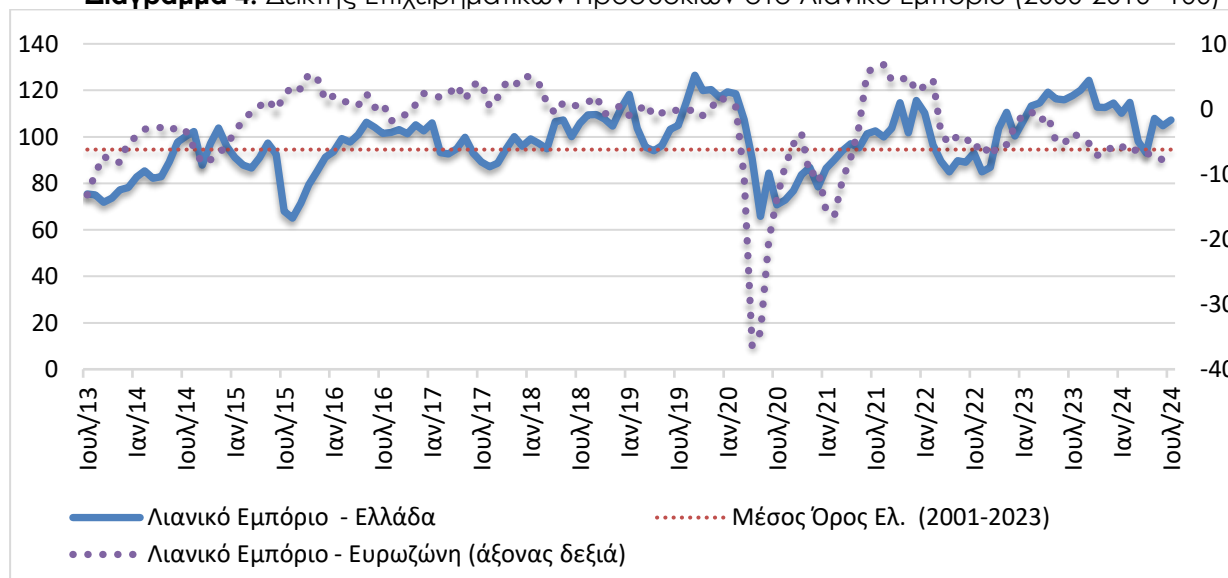
Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων. **Πηγή:** IOBE

Έντονα ανοδικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φτάνοντας στις 152,8 (από 137,3) μονάδες, έντονα υψηλότερα από το αντίστοιχο επίπεδο πέρυσι (102,7 μον.). Οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται

περαιτέρω (+81 από +76 μονάδες), ενώ παράλληλα κινούνται οι προβλέψεις για το επόμενο διάστημα (+95 από +52 μονάδες). Τα αποθέματα διατηρούνται για δεύτερο συνεχή μήνα σε κανονικά για την εποχή επίπεδα, ενώ οι παραγγελίες προς προμηθευτές ενισχύονται σημαντικά στις +57 μονάδες (από +16 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Από την άλλη πλευρά, ιδιαίτερα αισιόδοξες παραμένουν οι προβλέψεις για την απασχόληση (+69 μονάδες), όταν στις τιμές το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται εκ νέου σε κανονικά για την εποχή επίπεδα.

Οι προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** ενισχύονται αισθητά και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται τον Ιούλιο στις 125,2 (από 118,2) μονάδες, αισθητά υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι (110,2 μον.). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις αν και υποχώρησαν, διατηρήθηκαν σε υψηλά επίπεδα, στις +56 μονάδες (από +69), ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις στις πωλήσεις στο επόμενο διάστημα κινήθηκαν έντονα ανοδικά και διαμορφώθηκαν στις +65 από +47 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Από την άλλη πλευρά, το ύψος των αποθεμάτων αποκλιμακώθηκε, με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να ενισχύονται σημαντικά και να διαμορφώνονται στις +62 (από +19) μονάδες. Παράλληλα, οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται ήπια στις +52 μονάδες (από +42 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης συνεχίζει να υποδηλώνει αύξηση (+61 μονάδες).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Αισθητή υποχώρηση σημειώνεται τον Ιούλιο στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, στις 106,6 (από 123,9) μονάδες, χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023 (118,5 μονάδες). Οι τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου υποχωρούν κατακόρυφα και διαμορφώνονται στις +6 μονάδες (από +57 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου εξασθενούν ήπια στις +16 (από +21) μονάδες. Τα αποθέματα αποκλιμακώνονται ήπια (+17 από +22 μονάδες), με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να υποχωρούν σημαντικά στις -46 (από -24) μονάδες. Παράλληλα, οι προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν οριακά και διαμορφώνονται στις +8 (από +10) μονάδες, ενώ τέλος, ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται σε πληθωριστικά επίπεδα, στις +23 μονάδες.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Έντονη υποχώρηση των προσδοκιών, απαισιοδοξία για την τρέχουσα και τη μελλοντική ζήτηση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** εξασθένησε έντονα τον Ιούλιο, στις 118,1 μονάδες, από 132,4 τον Ιούνιο. **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων περιορίζονται, ενώ παράλληλα εξασθενούν οριακά οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να εξασθενούν επίσης.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται αισθητά πτωτικά, στις +36 μονάδες (από +54), ενώ διατηρείται έντονα θετικός, αν και υποχωρεί, ο δείκτης εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση στις +44 (από +50) μονάδες. Έντονα πτωτικά κινούνται οι προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου στις +33 (από +58) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να εξασθενούν λίγο και να διαμορφώνονται στις +21 (από +34) μονάδες. Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο υποχωρεί έντονα και διαμορφώνεται στις -10 μονάδες. Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας στο οικονομικό περιβάλλον, το 39% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, ήπια χαμηλότερα από τον προηγούμενο μήνα (42%).

➤ **Πίνακας 5:** Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max	2002-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		46,9 (Ιουν. 2020)	140,2 (Ιουλ. 2000)	90,5	97,0	97,7	76,0	104,7	106,8	109,7	
2023											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
93,0	94,5	102,2	116,2	112,1	113,0	119,6	114,5	109,5	104,7	117,3	119,3
2024											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
110,6	121,1	125,6	131,1	127,3	132,4	118,1					

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης. **Πηγή:** IOBE

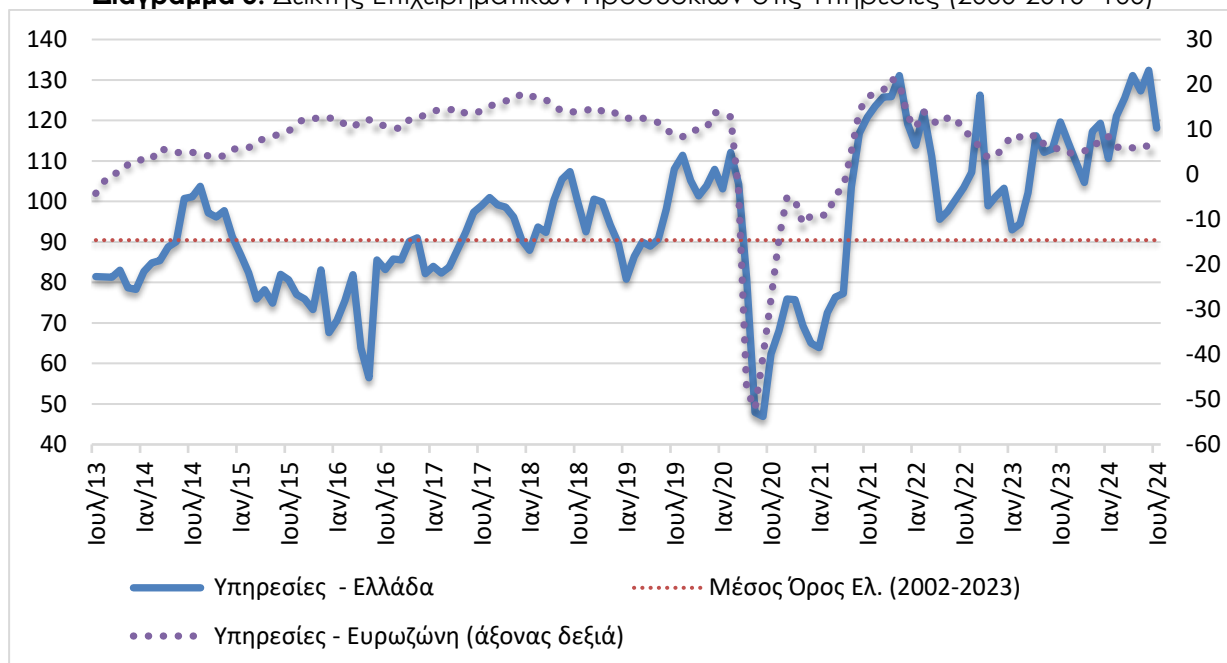
Σε επίπεδο βασικών κλάδων οι τάσεις είναι κυρίως πτωτικές μεταξύ των εξεταζόμενων κλάδων. Αναλυτικότερα:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία**, εξασθενεί ήπια στις 143,3 (από 156,9) μονάδες, παραμένοντας ωστόσο σε υψηλά επίπεδα. Οι έντονα θετικές εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων ενισχύονται περαιτέρω στις +53 μονάδες από +49 μονάδες τον προηγούμενο μήνα, ενώ αντίθετα, εξασθενούν έντονα οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+46 από +76 μονάδες), με τις εξαιρετικά θετικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να υποχωρούν αισθητά στις +45 (από +62) μονάδες. Οι προβλέψεις για την απασχόληση υποχωρούν στις +41 μονάδες, ενώ ο δείκτης των τιμών παραμένει σε πληθωριστικά επίπεδα (+36 μονάδες).

Ήπια πτωτικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς Τράπεζες), στις 134,5 (από 139,6) μονάδες, σε οριακά χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με εκείνο του προηγούμενου έτους (136,2 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, διατηρήθηκαν έντονα θετικές αν και υποχώρησαν ελαφρά στις +35 (από +43 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ παράλληλα κινήθηκαν εκείνες της τρέχουσας ζήτησης

(+35 από +43 μονάδες). Από την άλλη, εξασθενούν οριακά οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, οι οποίες διαμορφώθηκαν στις +35 μονάδες (από +36), ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύθηκαν στις +24 μονάδες. Στις προσδοκίες για τις τιμές, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε σε ήπια πληθωριστικά επίπεδα στις +6 μονάδες από +14 μονάδες τον προηγούμενο μήνα.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Αισθητά πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, στις 102,8 (από 120,8 μονάδες), σε επίπεδο αισθητά χαμηλότερο σε σύγκριση και με το αντίστοιχο περυσινό (111,7 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται κατακόρυφα πτωτικά (+7 από +40 μονάδες), με τις θετικές εκτιμήσεις για την ζήτηση να εντείνονται και να διαμορφώνονται στις +43 μονάδες από +33 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Αντίθετα, οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης υποχωρούν σημαντικά, και διαμορφώνονται στις +13 (από +53) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να διαμορφώνονται σε έντονα χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με τον Ιούνιο, στις +20 (από +49) μονάδες. Από την άλλη πλευρά η πληθωριστική τάση εξασθένησε κατακόρυφα στις -11 μονάδες.

Σημαντική βελτίωση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** και διαμορφώνεται στις 111,6 (από 97,9) μονάδες, ήπια χαμηλότερα σε σχέση με πέρυσι (116,6 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων ενισχύονται αισθητά (+32 από +15 μονάδες), ενώ παράλληλα κινούνται οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και διαμορφώνονται στις +32 (από +15) μονάδες. Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης κινούνται ανοδικά και διαμορφώνονται στις +41 μονάδες (από +25 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), όπως αντίστοιχα και οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση (+45 από +30 μονάδες). Παράλληλα, οι αποπληθωριστικές τάσεις για τις τιμές διαμορφώθηκαν στις -9 μονάδες.

Πτωτικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 125,3 (από 131,7) μονάδες. Οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση υποχώρησαν ελαφρά και διαμορφώθηκαν στις +21 (από +24 μονάδες), ενώ παράλληλα οι έντονα θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση περιορίζονται ελαφρά (+62 από +71 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Έντονα θετικές παραμένουν οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, (στις +61 μονάδες ο σχετικός δείκτης), με τις θετικές προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου να διατηρούνται υψηλά, στις +21 μονάδες. Το ισοζύγιο των τιμών κινείται πλέον σε αισθητά αποπληθωριστικά επίπεδα, στις -36 μονάδες.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ: Μικρή εξασθένιση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, απαισιοδοξία των νοικοκυριών για τα οικονομικά τους

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης εξασθένησε ελαφρά τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -43,9 μονάδες, έναντι -42,7 μονάδες τον Ιούνιο¹. Και αυτόν τον μήνα οι Έλληνες καταναλωτές εμφανίζονται ως οι περισσότερο απαισιόδοξοι στην ΕΕ, με διαφορά από τους επόμενους, με τους καταναλωτές στην Εσθονία με επίπεδο δείκτη -29,0 και την Σλοβενία (-24,5) να ακολουθούν. Σημειώνονται ήπιες αρνητικές μεταβολές προσδοκιών για την οικονομική τους κατάσταση, ενώ παράλληλα παρατηρείται σημαντική επιδείνωση στην πρόθεση για μείζονες αγορές. Το ζήτημα της ακρίβειας εξακολουθεί να ανησυχεί τους πολίτες, αν και η μείωση της ανεργίας και τα έως τώρα στοιχεία για τον εισερχόμενο τουρισμό είναι ιδιαίτερα θετικά, εξέλιξη που αναμένεται ότι θα συνεισφέρει με αισιόδοξες προοπτικές όχι μόνο στους πιο στενούς τουριστικούς κλάδους αλλά και σε όσους συσχετίζονται με αυτούς ευρύτερα στην οικονομία, γεγονός που επιβεβαιώνεται και στις αισιόδοξες προσδοκίες των πολιτών για την οικονομική κατάσταση της χώρας. Στις χαμηλότερες θέσεις αυτής της κατάταξης, για έβδομη φορά μέσα στο 2024 βρίσκεται η Λιθουανία (+3,6) αλλά και η Πολωνία (+0,0) με την τιμή του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης να συνεπάγεται ουσιαστικά απαισιοδοξία από τους καταναλωτές της χώρας. Οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -12,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -13,0 μονάδες στην Ευρωζώνη. Αναλυτικά:

- **Βελτίωση στις εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες**

Οι αρνητικές εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προηγούμενους 12 μήνες περιορίστηκαν ελαφρά, στις -44,5 μονάδες (έναντι -45,1). Το 60% (από 62%) των νοικοκυριών εκτίμησε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 2% (από 4%) θεωρεί πως επήλθε μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -9,9 και -10,4 μονάδες αντίστοιχα.

- **Ήπια απαισιόδοξες οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες εξασθένησαν ήπια τον Ιούλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -40,1 (από -39,6) μονάδες τον Ιούνιο. Το 54% (από 56%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 7% προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -2,7 και -3,1 μονάδες αντίστοιχα.

- **Πιο αισιόδοξες ωστόσο οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο αρνητικός δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο παρουσίασε μικρή υποχώρηση τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -45,7 (από -47,9) μονάδες. Το 63% (από 65%) των καταναλωτών προέβλεψε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 19% το οποίο αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -22,5 και -23,6 μονάδες αντίστοιχα.

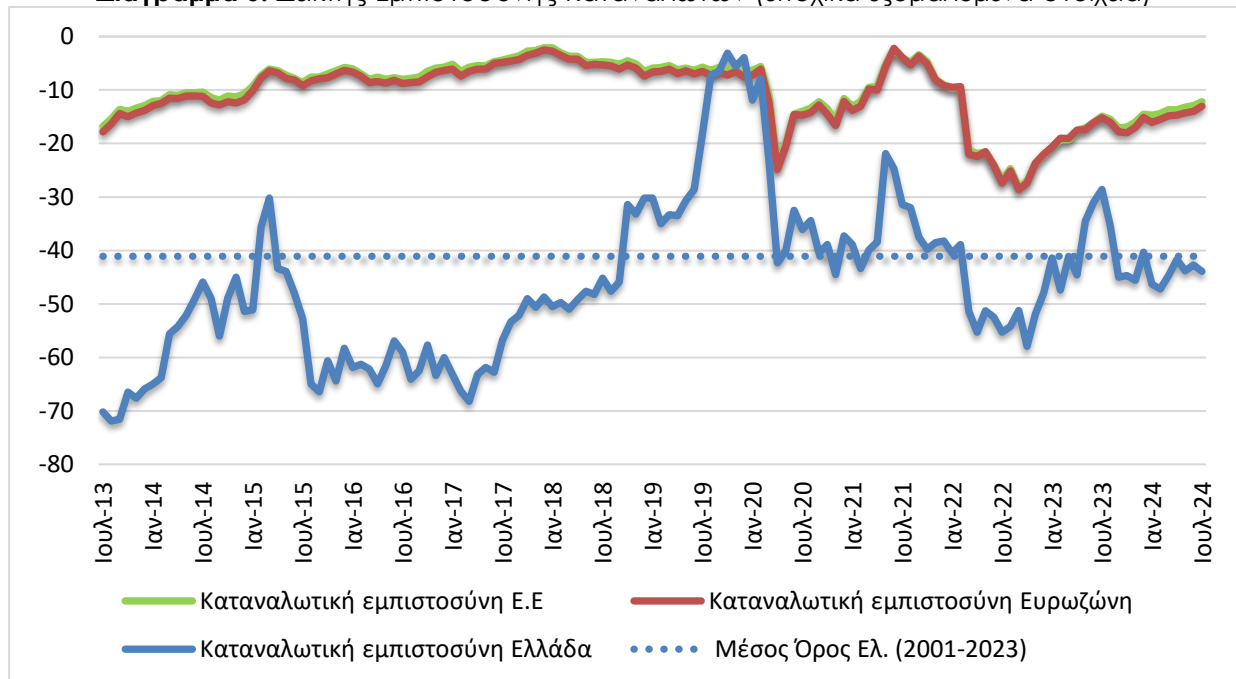
¹ Από τον Απρίλιο του 2022, η μέθοδος εποχικής προσαρμογής των στοιχείων της Έρευνας άλλαξε. Ακολούθως, όλα τα προηγούμενα αποτελέσματα έχουν αναθεωρηθεί ελαφρώς.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
ΕΕ-27	-24,0 (Ιουν. 2022)	-1,7 (Μάιος 2000)	-11,7	-4,1	-6,1	-14,5	-8,5	-23,0	-18,5			
Ευρωζώνη	-24,4 (Μάρ. 2009)	-1,9 (Μάιος 2000)	-12,0	-4,8	-7,0	-14,2	-7,5	-21,9	-17,4			
Ελλάδα	-80,8 (Φεβρ. 2012)	+3,2 (Απρ. 2000)	-41,1	-44,0	-19,8	-32,5	-35,4	-50,7	-40,0			
Περιοχή	2023											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-20,6	-19,3	-19,4	-17,6	-17,1	-16,1	-14,9	-15,4	-17	-17	-16	-14,5
Ευρωζώνη	-20,7	-19	-19,1	-17,5	-17,4	-16,1	-15,2	-16	-18	-18	-16,9	-15,1
Ελλάδα	-41,4	-47,4	-41,1	-44,6	-34,5	-31,0	-28,6	-35,4	-45,0	-44,7	-45,6	-40,3
Περιοχή	2024											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-14,7	-14,4	-13,8	-13,7	-13,2	-12,9	-12,2					
Ευρωζώνη	-16,1	-15,5	-14,9	-14,7	-14,3	-14,0	-13,0					
Ελλάδα	-46,3	-47,2	-44,7	-41,7	-43,8	-42,7	-43,9					

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

• Έντονη υποχώρηση στην πρόθεση για μείζονες αγορές

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επιπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) εξασθένησε σημαντικά με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -45,3 (από -38,2) μονάδες. Το 53% (από 46%) των καταναλωτών προέβλεψε ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 3% αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -13,6 μονάδες στην ΕΕ και στις -14,9 μονάδες στην Ευρωζώνη.

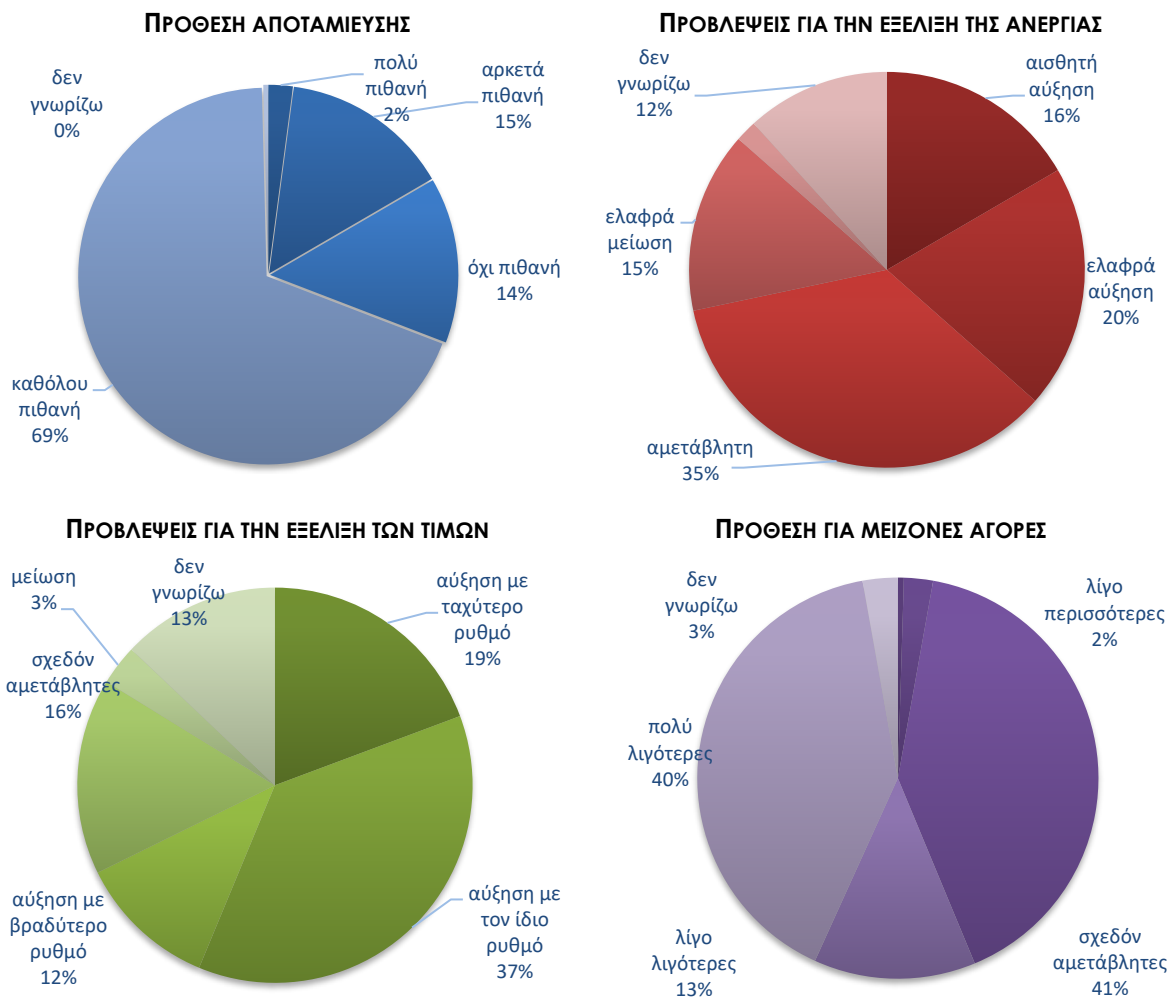
• **Διατήρηση της πρόθεσης για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες διατηρήθηκε ουσιαστικά αμετάβλητος τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -66,5 μονάδες από -66,4 τον προηγούμενο μήνα. Το 83% (από 85%) των νοικοκυριών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 17% (από 15%) τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +8,4 μονάδες στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη αντίστοιχα.

• **Ήπια αποκλιμάκωση στις προβλέψεις για την ανεργία**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες αποκλιμακώθηκε τον Ιούλιο, στις +17,4 μονάδες, από +19,7 τον Ιούνιο. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προέβλεψε μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας υποχώρησε στο 37% (από 40%), με το 17% των ερωτηθέντων να αναμένει ελαφρά μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +20,1 και +19,2 μονάδες.

Διάγραμμα 7: Ενδεικτικές μεταβλητές της έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

Πηγή: IOBE

- **Αποκλιμάκωση των προβλέψεων για άνοδο των τιμών**

Ο θετικός δείκτης για τις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες αποκλιμακώθηκε ήπια τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις +26,5 μονάδες, έναντι +34,4 μονάδων τον Ιούνιο. Το 56% των νοικοκυριών προέβλεψε άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 16% (από 13%) αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +13,0 και +11,2 μονάδες αντίστοιχα.

- **Μικρή ενίσχυση του ποσοστού που «αντλεί από τις αποταμιεύσεις τους»**

Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» διαμορφώθηκε εκ νέου στο 61%, ενώ στο 13% από 11% ενισχύθηκε το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δήλωσαν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αποτελούν 18% του συνόλου, ενώ το ποσοστό όσων δήλωσαν ότι «έχουν χρεωθεί» διατηρήθηκε στο 8% όσο και τον προηγούμενο μήνα.

- **Ενίσχυση του ποσοστού των νοικοκυριών που είναι αβέβαια για τη μελλοντική οικονομική κατάστασή τους**

Στο ερώτημα το οποίο αξιολογεί το βαθμό αβεβαιότητας των νοικοκυριών ως προς τις μελλοντικές οικονομικές εξελίξεις, το 61,0% έκρινε τον Ιούλιο ότι η οικονομική κατάστασή του μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 53,5% τον προηγούμενο μήνα.

Τον Ιούλιο, εξετάζονται σε τριμηνιαία βάση στην έρευνα καταναλωτών τρία² πρόσθετα ζητήματα, τα οποία εξειδικεύουν περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση. Αναλυτικά:

- Εξασθένιση σημειώθηκε στην πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -93,9 (από -90,2) μονάδες, ισοζύγιο επίσης αρκετά χειρότερο από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, καθώς αυτός διαμορφώθηκε στην ΕΕ στις -78,3 (από -78,6) και στην Ευρωζώνη στις -79,6 (από -80,2) μονάδες. Το 2,3% (από 4,5%) των νοικοκυριών εγχωρίως δηλώνει ότι ίσως να προβεί σε αγορά ή κατασκευή κατοικίας τον επόμενο χρόνο.
- Μικρή υποχώρηση καταγράφηκε στο δείκτη της πρόθεσης πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για βελτίωση/ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, ο οποίος διαμορφώθηκε τον Ιούλιο στις -79,9 (από -76,6) μονάδες. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες κινήθηκαν αντίθετα στην ΕΕ και διαμορφώθηκαν στις -47,1 (από -48,9) μονάδες και στις -49,8 (από -51,7) μονάδες στην Ευρωζώνη. Το ποσοστό των νοικοκυριών στην Ελλάδα που δηλώνει ότι είναι αρκετά ή πολύ πιθανό να πραγματοποιήσει σημαντικές δαπάνες αυτού του είδους εντός ενός έτους υποχώρησε στο 7,8% (από 10,6%).

² Από τον Ιούλιο του 2024 δεν συμπεριλαμβάνονται κάποια ερωτήματα στις δημοσιευμένες εκθέσεις της DG ECFIN με σκοπό τον περιορισμό της έκτασης του ερωτηματολογίου και της επικείμενης παύσης των ερωτήσεων αυτών από τα εναρμονισμένα ερωτηματολόγια το προσεχές διάστημα. Από το ερωτηματολόγιο των Καταναλωτών αφαιρέθηκε το τριμηνιαίο ερώτημα για την πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου